

zaaknummer 2011T536

23 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[Naam],
geboren op [Datum],
wonende te [Plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

[Naam]
geboren op [Datum], overleden op [Datum],
de persoon over wij geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Onze Lieve Vrouw,
Moeder van Barmhartigheid, ook bekend als en hierna te noemen: de
Fraters van Tilburg

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 maart 2012. Op 3 mei 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [Naam], Algemene Overste van de Fraters van Tilburg.

Op 10 oktober 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klagster is verschenen en heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Hekster, voornoemd.
Namens de Congregatie is verschenen frater [Naam], voornoemd.

2. De klacht

2.1. In het schooljaar [Jaar]-[Jaar] zat klagster in de 6^e klas van de parochieschool [Naam] in [Plaats]. Aangeklaagde was de leraar van deze klas.

Klagster leek onvoldoende te presteren om naar het gymnasium te gaan. Aangeklaagde heeft de ouders van klagster aangeboden om haar bijlessen te geven. Deze bijlessen vonden plaats na schooltijd op maandag, dinsdag en donderdag. Klagster kreeg ergens in de klas een plaats toegewezen waar zij haar lesjes moest maken. Achteraf realiseert klagster zich, dat zij op deze plek niet direct zichtbaar was van buiten af. Op enig moment kwam aangeklaagde naar klagster toe om haar werkje na te kijken. Soms gebod hij haar op te staan en ging hij op

haar stoel zitten waarna hij haar naar zich toe trok. Klaagster herinnert zich dat dit eerst met een hand op haar heup gebeurde en dat hij na verloop van tijd haar met zijn hand tussen haar benen naar zich toe trok. Ook kwam het voor dat aangeklaagde achter haar ging staan en dan over haar heen hing met beide armen en hun gezichten elkaar raakten. Dit vond bijna wekelijks plaats.

In de aanloop naar de Sinterklaasviering in [Jaar] gaf aangeklaagde aan dat klaagster zwarte piet mocht spelen. Klaagster heeft drie avonden zwarte piet gespeeld.

Klaagster moest dan met aangeklaagde mee naar de kelder van de school. Daar ging aangeklaagde klaagster schminken en verwisselde zij in bijzijn van aangeklaagde haar gewone kleding voor het pietenpak.

Op de eerste dag trok aangeklaagde de onderbroek van klaagster naar beneden, om haar hemd erin te stoppen zodat dat allemaal glad zou zitten onder het pietenpak. Hij keek in haar onderbroek en zei haar dat deze onderbroek niet schoon was en dat zij die maar beter kon uitdoen. Klaagster was hiervan erg overstuur en moest hard huilen. Terwijl zij daar stond zonder haar onderbroek, trok aangeklaagde haar tegen zich aan en bleef haar lang vasthouden. Klaagster heeft dit niet als troosten ervaren. Het was te dwingend. Ook de tweede dag, moest klaagster haar onderbroek uitdoen.

Na afloop van de sinterklaasviering nam aangeklaagde klaagster mee naar de kleedruimte van een sporthal. Klaagster moest daar douchen. Klaagster wilde niet douchen, want alleen haar gezicht was zwart. Klaagster begreep niet waarom zij haar hele lijf zou moeten douchen. Aangeklaagde had zelf washandjes en zeep meegenomen. Klaagster begon zichzelf te wassen. Aangeklaagde vond dat zij dit niet goed genoeg deed en nam het van haar over. Klaagster moest zich omdraaien waarna aangeklaagde haar ging wassen waarbij de nadruk lag op haar billen en het gedeelte tussen haar benen. Klaagster vond dit vreemd omdat de schmink alleen op haar gezicht zat. Klaagster was oud genoeg om zichzelf te wassen en vond het vreselijk wat aangeklaagde met haar deed.

Gedurende het jaar kreeg klaagster een steeds grotere weerzin tegen alles was aangeklaagde organiseerde of regelde. In de klas werden altijd ‘wedstrijdjes’ gehouden, bv. in schoonschrijven, de winnaar kreeg steevast een cadeautje. Klaagster was bijzonder vaak winnares en nam door het jaar heen tientallen cadeautjes mee naar huis.

Aangeklaagde regelde ook het schoolkamp en klaagster had geen zin om mee te gaan. Aangeklaagde had de ouders van klaagster ervan overtuigd dat het goed was voor haar opvoeding dat zij ook dingen moest doen, die zij niet wilde. Zodoende ging klaagster toch mee op schoolkamp. Tijdens het schoolkamp werd klaagster ziek. Zij mocht niet naar huis, maar werd in de caravan van aangeklaagde gelegd. Klaagster heeft twee avonden in de caravan geslapen. Beide avonden kreeg klaagster van aangeklaagde anijsmelk te drinken. Klaagster weet niet meer wat er daarna heeft plaatsgevonden, omdat na het drinken van de anijsmelk het ‘beeld op zwart’ is gegaan, waarna zij pas ’s ochtends wakker werd. Het enige dat klaagster zich kan herinneren is, dat zij met haar kruin naar de deur toe lag en dat zij ’s ochtends wakker werd met haar gezicht naar de deur toe. Klaagster weet niet wat er die nachten dat zij in de caravan lag, is gebeurd en zij gaat erg gebukt onder die onzekerheid.

Voorts herinnert klaagster zich dat aangeklaagde heel vaak een fototoestel bij zich had. Hij maakte veel foto’s. Sommige van die foto’s heeft hij aan de ouders van klaagster gegeven. Er zijn echter ook foto’s gemaakt die klaagster nooit heeft gezien. Zij vraagt zich af wat er met die foto’s is gebeurd en of er wellicht in de caravan foto’s van haar zijn gemaakt.

2.2. Door het gebeuren heeft klaagster altijd het gevoel gehad dat zij een geheim moest bewaren. De ouders van klaagster wilden dat klaagster eerlijk was. Voor haar gevoel is zij niet eerlijk geweest tegenover haar ouders, broer en later ex-man. Voorts voelt klaagster zich bestolen van haar intimiteit. In haar puberjaren kon zij niet zorgeloos verliefd worden. Ook kreeg klaagster van de frater het idee dat zij niet schoon was. Dit resulteerde in dwangmatig in bad gaan, tot zes maal toe per dag je tanden poetsen etc. In de eerste klas van de middelbare

school kreeg klaagster slikproblemen en vermagerde sterk. Tevens heeft zij een periode extreem veel nagelgebeten.

In het huwelijk van klaagster was intimiteit vanaf het begin een groot probleem. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een echtscheiding.

Klaagster is onder behandeling geweest bij verschillende therapeuten. Zij heeft soms langere periodes waarin haar menstruatie zonder aanwijsbare reden uitblijft. Dit wordt aan stress geweten.

2.3. Klaagster wil met het doorlopen van deze procedure bereiken dat zij erkenning krijgt voor het misbruik waarvan zij slachtoffer is geworden. Voorts is het voor klaagster van groot belang te weten wat er gebeurd is tijdens het schoolkamp.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Frater [Naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Uit het archief blijkt niet dat het bevoegde gezag binnen de congregatie weet had van seksueel misbruik door aangeklaagde, laat staan dat er disciplinaire maatregelen zijn genomen jegens hem. Bij navraag onder nog levende fraters die aangeklaagde nog gekend hebben is wel gebleken dat een toenmalige huishoudster gemeld heeft dat er tijdens het douchen na de Sinterklaasviering ‘iets niet in orde’ was. Er is toen echter geen nader onderzoek verricht.

Het seksueel misbruik van aangeklaagde is echter ruimschoots in de publiciteit geweest. Verschillende mensen hebben hun relaas over het seksueel misbruik door aangeklaagde in de openbaarheid gebracht.

Frater [Naam] stelt dat hij nu nog geen standpunt kan innemen omtrent het al dan niet gegrond zijn van de klacht, maar hij meent dat er weinig reden is te twijfelen aan het verhaal van klaagster mede gezien in het licht van andere verklaringen.

Voorts biedt frater [Naam] aan dat hij navraag zal doen bij de overste die na het overlijden van aangeklaagde zijn kamer heeft ontruimd, wat er is gebeurd met eventuele foto's die zijn aangetroffen. Voorts biedt frater [Naam] klaagster aan dat zij mag komen kijken in het fotoarchief van de Congregatie.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfendertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde

zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klaagster wekelijks tijdens de bijlessen, die duurden van oktober [Jaar] tot het einde van het schooljaar, seksueel getinte toenaderingen moest ondergaan, zoals het leggen van de hand van aangeklaagde op de heup van klaagster, het over klaagster heen hangen met beide armen waarbij de gezichten van aangeklaagde en klaagster elkaar raakten en het naar zich toe trekken van klaagster door met zijn handen tussen haar benen aan klaagster te trekken.

Ook acht de Klachtencommissie aannemelijk dat klaagster tijdens het douchen na de Sinterklaasviering tot drie maal toe door aangeklaagde tegen haar wil is gewassen waarbij de nadruk lag op haar billen en het gedeelte tussen haar benen.

Met betrekking tot de vragen waarmee klaagster is blijven zitten na het schoolkamp in [Plaats] merkt de Klachtencommissie op, dat de gevoelens van klaagster goed te begrijpen zijn, zeker gezien hetgeen klaagster heeft meegemaakt met aangeklaagde. Echter de Klachtencommissie kan hierover geen advies uitbrengen bij gebrek aan een concrete formulering van een klacht.

De Klachtencommissie is van het misbruik overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunen de verklaringen van [Naam], [Naam], [Naam] en [Naam] hetgeen klaagster in haar klaagschrift naar voren heeft gebracht. Er blijkt sprake van een grote mate van overeenkomst in de manier van handelen door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas elf jaar oud. Aangeklaagde was voor haar een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg de klacht gegrond te verklaren te erkennen dat het misbruik onder de genoemde omstandigheden heeft plaatsgevonden en daarvoor namens de Congregatie oprechte spijt te betuigen.

Dit advies is vastgesteld op 23 november 2012 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs O.Pream en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg CMM en aan klagster verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.